

Közel s távol a politikától – a szakszervezeti mozgalom nem nézi jó szemmel, hogy a Liga elnöke a politikával kacérkodik

Gaskó, az ambiciózus, de magányos szélmalomharcos

A pénteki országos sztrájktól a kormány meghátrálását várja a Liga konföderáció elnöke, de ha a miniszterelnök mégse vonná vissza a kifogásolt kiadáscsökkentő intézkedéseket, vagy nem tárgyal ezekről, Gaskó István további lépéseket fontolgat. A szakszervezeti vezetőnek nem ez az első olyan akciója, amellyel nyíltan szembenáll a kormány politikájával, gyakran együtt a Fidesz kormányellenes retorikájával.

Az állandó sztrájkfenyegetettséget fenntartó Gaskót legtöbbször eredménytelen, s egyre inkább politikai indíttatásúvá váló akciói miatt nem csak bírálják az érdekképviselők. Jelzésértékű az is, hogy tüntetéseivel, munkabeszüntetéseiével mind gyakrabban magára marad. A politikai szerepvállalást tagadó Gaskó pályafutását a múltban több, a pártpolitikába tett kitérő kísérte. Egyesek szerint az elmúlt 20 évben mást sem csinált, mint a harcos sztrájkvezér képében fellépve építgette politikai karrierjét.

Pályája kezdetén még a politika vezetett a szakmai előrelépéséhez. Nem csoda, ha 1980-ban, a már akkor a MÁV-nál dolgozó fiatal ember személyi lapjára azt jegyezték fel: „Kéri felvételét az MSZMP-be.” Kilenc évvel később viszont otthagya az állampártot, de még ugyanabban az évben – a rendszerváltás sűrűjében – a Magyarországi Szociáldemokrata Párt (MSZDP) alapító

tagja lett, majd alelnökké is választották.

Am a körülmények nem kedveztek céljai megvalósításához. Pedig – állítják egykori párttársai – tervbe vette, hogy bekerül a parlamentbe. Ez nem sikerült, s időközben az MSZDP-ben sem találta a helyét, ezért viszakanyarodott a vasúthoz. Új szakszervezetet alapított, a Vasúti Dolgozók Szabad Szakszervezetét (VDSZSZ), amelynek 1991-től elnöke lett. A nagy érdekképviselési tömörülések környékén kereste a kitörést, s ezt az akkor még meglehetősen súlytalan Liga Szakszervezetekben találta meg.

Olyannyira, hogy 1993-ban alelnökké választották. Addigra szakított a pártpolitikával, maradt az érdekvédelem. Az élet őt igazolta: a Ligában karrierje töretlen volt. 1996-ban elnökké választották, s azóta is betölti ezt a posztot, pedig korábban, a belharcok idején kevésen múltott, hogy nem hagyta ott a Ligát. Ahonnan az idő tájt töb-

Gaskó István egy korábbi tüntetésen egy csontváz társaságában

Fotó: VAIDA JÓZSEF

ben csináltak pártkarriert: Óry Csaba államtitkár, majd fideszes EP-képviselő lett, de innen „indult” a fideszes Pokorni Zoltán vagy az SZDSZ-es Horn Gábor későbbi politikai szerepe is. Ez motiválhatta Gaskót. Maga is elismerte, hogy bár a szakszervezeti tagság nem feltétlenül a pártpolitizálás „előszobája”, de általa „politikai rutint lehet szerezni, ami kamatoztatható

a pártpolitikában is”. Tapasztalatot pedig a 90-es évek eleje óta rendszeres vasutasztrájkok szervezésében szerzett. Első igazi erőpróbája az 1995-ös 86 órás sztrájk volt. Persze nem politikamentesen. Ahogy utóbb elismerte, a harc a kollektív szerződésért és a Bokros-csomag ellen folyt, bár nem sok sikerrel.

Ez viszont nem szegte kedvét. Fő fegyverévé a kérlelhetetlen sztrájkésség vált. Sorra szervezte a komoly munkabeszüntetéseket, köztük 2000 februárjában minden idők eddigi leghosszabb, kéthetes sztrájkját. A MÁV csak akkor engedett a követeléseknek, amikor a 329 órás munkabeszüntetés okozta kár csaknem elérte a béremelésként követelt kétfélmilliárd forintot. Erre Gaskó – nem titkolt

büszkeséggel – máig szívesen emlékszik vissza.

Politikai elfogadottságának akkor sem tett jót, hogy gyakran „odamondott”. Például amikor zsigeri szakszervezet-ellenességgel vádolta az Orbán-kormányt. Ennek okát abban látta, „hogy a Fidesz politikusainak, például a miniszterelnöknek nincs a munka világában tapasztalata (...) sosem volt munkavállaló”. Bőszítette, hogy Orbán szintén semmire sem tartotta a vasutat, hiszen olyasmiket vetett oda, hogy az egész pénznyelő csődtömeget privatizálni kell.

Azóta mindketten sokat változtak. Orbán már nem szabadulna a vasúttól, hanem az állam gondoskodó szárnyai alatt tartaná, sőt mostanra megkedvelte Gaskót is. Olykor találkozhatnak is, a Fidesz-elnök

Maroknyian

Gaskó szerint pénteken megbénul a vasúti forgalom, néhány iskolában nem lesz tanítás, egyes egészségügyi intézményekben „hétvége lesz”, néhány üzem pedig leáll. Am eddig csak a Gaskó vezette Liga néhány tagszervezete „csatlakozott”, ami értelmezhetetlen, mert az azokat tömörítő szervezetnek ez saját akciója. Jelzésértékű, hogy a hat konföderáció közül csak a Gaskóékkal „együtt mozgó” Munkástanácsok néhány tagszervezete csatlakozott. A többi konföderáció, az MSZOSZ, az Értelmiségi Szakszervezeti Tömörülés, az Autonómok és a Szakszervezetek Együttműködési Fóruma nem. Ahogy a Pedagógusok Szakszervezete sem. Így tíz alatt marad a sztrájkban részt vevő képviselők száma; akciójuk hatása is erősen korlátozott lesz, a legtöbb munkahelyen nem is okoz fennakadást. A konföderációk pénteken sztrájk helyett az OÉT ülésén tárgyalnak a kormánnyal.

és az érdekvédő világlátása láthatóan „összecsiszolódott”. A társadalombiztosítási rendszer átalakítását mindketten mélységesen elítélték, Gaskó hajlandó volt még vasutasztrájkot és aláírásgyűjtő kampányt is szervezni ez ellen. Bírálói azóta is gyakran figyelmeztetik: a klasszikus szakszervezeti harc, az érdekvédelem is egyfajta politika, de amit Gaskó tesz, az már pártpolitika.

Népszava-információ

Munkástanácsok: kevesebb államadósságot

A Munkástanácsok Szövetsége is elfogadhatatlannak véli a Bajnai-kormány intézkedéseit. Palkovics Imre elnök szerint megint a bérből és fizetésből élők járnak rosszul. Ehelyett a Ligával együtt azt javasolják, hogy a kormány inkább a feketegazdaság kifejlesztéséből, a korrupció visszaszorításából és a külföldi befektetők jövedelmeinek visszafogásából teremtsen elő a tervezett

kiadáscsökkentés és az adósságterhek fedezetét. Felvetésünkre, miszerint a kedvezőtlenebb körülmények hatására a befektetők kivonulhatnak Magyarországról, ami munkahelyek megszűnését jelentené, noha megőrzésük lenne a cél, az elnök azt mondta: a múltik foglalkoztatási kapacitása csak 10-15 százalék, ennél jelentősebbek a hazai kis- és középvállalkozások.